

AZ

ALSÓ-LENDVAI ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT

KÖZSÉGI

POLGÁRI FIU-ISKOLA

XXII-ik

ÉRTESITŐJE

AZ

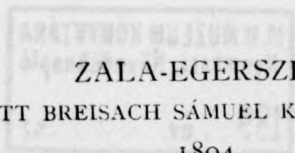
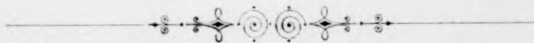
1893—94. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :

KISS DÉNES

IGAZGATÓ.

ZALA-EGERSZEG,

NYOMATOTT BREISACH SÁMUEL KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1894.

TARTALOM.

	Lap
<i>I. Igazgatói jelentés az 1893—94. tanévről . . .</i>	3
<i>II. Felügyelet . . . . .</i>	9
<i>III. Tantestület . . . . .</i>	10
<i>IV. Tanterv . . . . .</i>	12
<i>V. Leltár . . . . .</i>	21
<i>VI. A tanulók érdemsorozata . . . . .</i>	24
<i>VII. A tanulók statisztikai kimutatása . . . . .</i>	28
<i>VIII. A tanulmányi eredmény kimutatása . . . . .</i>	30
<i>IX. Kimutatás az eltávozott tanulókról . . . . .</i>	31
<i>X. Jótékonyság . . . . .</i>	32
<i>XI. Segélyezett és jutalmazott tanulók . . . . .</i>	35
<i>XII. Szükséges tudnivalók . . . . .</i>	38
<i>XIII. Tornaverseny . . . . .</i>	41
<i>XIV. Az 1894—95. tanévben használandó tankönyvek</i>	44

M. N. MÚZEUM KÖNYVTÁRA
Nyomtatv. Növedéknapló

1894. év. 674. sz.

I.

IGAZGATÓI JELENTÉS

az 1893—94. tanévről.

Beiratások s a tanév kezdete. Az alsó-lendvai polgári fiú-iskolában az 1893—94. tanévre szóló beiratások szeptember hó 1., 2. és 3-án délelőtt eszközöltetek. A felvételi és javító vizsgálatokat azonban csak 7-én tarthattuk meg, mivel auguszt. utolsó és szept. első napjain iskolahelyiségünk legnagyobb részében a kőszegi hadgyakorlatokra vonuló katonaság volt beszállásolva, s a nyári tisztogatást csak ezek eltávozása után végeztethettük el. Tantestületünk a felvételi vizsgálat alól csak azon növendékeket mentette föl, kik az elemi iskola IV. osztályát jeles eredménnyel végezték, vagy az elemi iskola V. vagy VI. osztályának sikeres elvégzését igazolták.

Beiratkozott az I. osztályba 25, a II-ikba 19, a III-ikba 11, a VI-ikbe 13, az V-ikbe 6, összesen tehát 74 tanuló.

A tanévet ünnepélyes »Veni Sancte«-val szeptember 9-én nyitottuk meg. Az isteni tisztelet után az I. osztály termében összegyűlt növendékekhez az igazgató alkalmi beszédet intézett s egyuttal felolvasta s kellőleg megmagyarázta az intézet rendtartási és fegyelmi törvényeit; ugyanekkor közöltetett a növendékekkel a heti órarend is. Szept. 10-én a szegény tanulók részére szükséges tankönyvek és rajzszerkek osztattak ki, és így a rendszeres tanítás csak 11-én vehette kezdetét.

Változás a tantestületben. Az elmúlt iskolai évben a tanítótestületben csak annyiban történt változás,

hogy az 1893. évi ápril 19-én elhunyt Káposztás Ferencz kartársunk helyére a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 1893. évi auguszt 21-én 38,679 sz. a. kelt magas rendeletével Szakonyi Géza kolozsvári javítóintézeti családfőt nevezte ki s. tanári minőségben.

Változás fordult elő a hitoktatók körében is. Gaál István róm. kath. hitoktató Rédcésre plébános-helyettesnek neveztetvén ki, a róm. kath. hittan tanítását ápril 4-től kezdve Házy János s. lelkész vette át. Az izr. vallás tanításával ideiglenesen megbízott Venetiáner Sándor helybeli elemi iskolai tanítót pedig febr. 21-én dr. Rudolfer Antal rabbi váltotta fel.

Előléptetés. A nagyméltóságú vall. és közokt. miniszterium 1894. évi február 12-én 5183. sz. a. kelt magas rendeletével Kristály Balázst a X. fiz. osztályba rendes tanárrá, Iványi Andort pedig ugyanazon rendelettel jelenlegi minőségében a IX. fiz. oszt.-ba nevezte ki.

A tantestület hivatalos működése. Minthogy az intézetünkhöz kinevezett új tanerő állását szept. 1-én már elfoglalta, a tantestület létszáma az iskolai év megkezdésekor teljes volt, s így minden nehézség nélkül foghattunk hozzá a tanév munkájához. A tantervnel az 1879-ben kiadott »Utasítás« szolgált irányadóul, melytől csak annyiban volt eltérés, hogy a német nyelv — egy régebben hozott iskolaszéki határozat folytán — már az I. osztálytól kezdve taníttatott. A tantestület minden hóban megtartá rendes havi gyűlését, ezeken kívül négy rendkívüli értekezletet is tartott. E gyűléseken tudomásvétel és hozzáalkalmazkodás végett az igazgató részéről előterjesztettek a felsőbb tanügyi hatóságtól érkezett rendeletek, továbbá tüzetes megbeszélés tárgyává tettük az ifjuság erkölcsi magaviselete és szellemi előhaladása körül tett tapasztalatainkat, hogy ezek alapján a tanulók elé kitűzött czél elérésére legcélszerűbbnek mutatkozó eljárást megállapíthassuk. Különös súlyt fektettünk arra, hogy a fegyelmezés és büntetés nemeinek alkalmazásában egyöntetűen járjunk el. Hogy a szülők gyermekeik előmenetele s magaviselete

felől tájékoztat szerezhessenek, karácsonykor és husvétkor a tanulók részére »Értesítő«-k adattak ki. Egyébiránt az egyes növendékek feltünőbb hanyagságáról s komolyabb kihágásairól az érdekelt szülők szóval vagy írásban más időben is értesítették.

Vallásügy. Az ifjuság vallásos irányu nevelése tantestületünk gondoskodásának egyik kiváló tárgyát képezte. A vallásos érzés ápolása s fejlesztése végett a róm. kath. vallásu tanulók vásár- és ünnepnapokon, a szentségimádások napjain, valamint a helyi ünnepek alkalmával a tantestület felügyelete alatt részt vettek a reggel 8 órakor tartatni szokott isteni tiszteleten, karácsonykor és husvétkor pedig a szent gyónás- és áldozásban részesültek. Az isteni tisztelet alatt a növendékek Murkovics János intézeti énektanár által betanított kardalokat énekeltek. Az izr. vallásu tanulók hasonlóképen részt vettek a vallásuk által előirt isteni tiszteleten.

Egészségügy. Növendékeink egészségi állapota a lefolyt tanévben általában elég kedvező volt. A városunkban több izben járványosan fellépett difteritisz tanulóink közül is megtámadott egyet, azonban a gondos szülői ápolásnak sikerült őt az életnek megmenteni. Ezen tanulón kívül még két növendékünk volt huzamosabb időn át akadályozva az előadások látogatásában; a többi, betegség miatt történt mulasztások csak rövidebb időre terjedtek.

Magában a tantestületben is fordultak elő rövidebb ideig tartó betegeskedések, egyik kartársunkat pedig a családjában uralkodott ragályos betegség tartá vissza pár hétig az iskolától. Ezen bajok azonban a tanítás rendes menetét nem igen zavarták, mert a szükséges helyettesítésről minden egyes alkalommal gondoskodtunk.

A tanulók szorgalma, előmenetele s erkölcsi magaviselete. Növendékeink szorgalma s tanulásbeli előmenetele iránt tüzetes tájékoztat nyújtanak az értesítő más helyén közölt érdemsorozatok s statisztikai táblázatok. Azért itt csak annyit jegyzek meg, hogy tanulóink szorgalma nem felelt meg mindenben a kivá-

nalmáknak, s hogy e miatt az elért eredmény a tantestület legjobb igyekezete daczára sem lehet teljesen kielégítő.

Nem nyilatkozhatunk kedvezően növendékeink magaviselete felől sem. Az iskola falain belül a rendet és fegyelmet elég jól sikerült fentartanunk, daczára annak, hogy az iskolahelyiség czélszerűtlen volta és fekvése a kellő fegyelem fentartását szerfelett megnehezíti. Nem mulasztottuk kötelességünket arra nézve sem, hogy növendékeinknek az iskolán kívül tanusított magaviselete is mennél kevesebb kifogás alá essék; sajnos azonban, hogy ebbeli fáradozásunkat nem kísérte a kívánt siker. A tanulók felett az iskolán kívül éber felügyeletet gyakorolni, azok magaviseletét kellőleg ellenőrizni nem igen áll módjában a tantestületnek, s ez nem is annyira az iskolai hatóságnak a tiszte, mint inkább a szülők és szállásadók természetes kötelessége. A legmélyebb sajnálkozással kellett azonban tapasztalnunk, hogy a szülők és helyetteseik ebbeli kötelességeiket — tisztelet a kivételeknek — nem veszik komolyan s az iskolát nemes feladata teljesítésében nem igen támogatják. Pedig a tanuló ifjuság erkölcsös nevelését illetőleg csakis a család és iskola együttes, összhangzó működése biztosíthatja a kellő sikert. A házi felügyelet hiánya okozta, hogy tanulóink egy része nemcsak apróbb rendetlenségeket követett el, hanem két ízben súlyosabb beszámítás alá eső kihágásra is ragadtatta magát. Az elkövetett kihágás elterjedésének meggátlása végett a tantestület kénytelen volt a főbűnösöket példásan megbüntetni. Hiszszük, hogy a velük szemben alkalmazott szigorubb büntetésnek meg lesz a kívánt hatása a többi növendékeknél is.

Rendkívüli tantárgyak. A rendkívüli tantárgyak közül növendékeink csak a latin nyelvet és zenét tanulták, természetesen külön órákban. A zenetanítást Murkovics János intézeti énektanár teljesen díjtalanul végezte. Fogadja nevezett kartársunk önzetlen fáradozásaiért e helyen is legbensőbb köszönetünket!

Iskolai ünnepélyek. A hazafias érzés ápolása és fejlesztése végett a lefolyt évben két iskolai ünnepélyt

tartottunk. Első ünnepélyünk január 6-án volt Jókai Mór 50 éves írói működésének jubileuma alkalmából, a második pedig ápr. 5-én, mely napot a márcz 20-án elhunyt Kossuth Lajos nagy hazánkfia dicső emlékének szenteltük. Mindkét ünnepélyen a tantestület tagjai az említett nagyférfiak érdemeit méltató beszédeket tartottak, az ifjuság pedig hazafias dalokat énekelt.

Iskolai építkezés. Mult évi értesítőnkben már említettük, hogy a polgári iskolánk részére emelendő épület terve és költségvetése ellen a nagym. miniszteriumnak több kifogása lévén, a kir. tanfelügyelőséget új terv és költségvetés készíttetésére utasította. Az új felterjesztésre a magas miniszteriumtól november hóban érkezett le a válasz 26,508/1893. sz. alatt, mely szerint a közokt. kormány hajlandó iskolánkat államosítani, s az annak részére szükséges épületet államköltségen fel emelni, ha a község egyszersmindenkorra már az 1894. évben 3000 frtot fizet az állampénztárba, az iskola fentartásához évenként 300 frttal hozzájárul, a tanítószemélyzet után járó nyugdíjilletéket ezentul is viseli s az iskolahelyiség telkét a m. kir. államkincstár tulajdonába bocsátja. A magas miniszteri leiratot városunk képviselőtestülete 1894. évi január 27-én tartott ülésén tárgyalta s az abban foglalt feltételeket — bár azok nagyon súlyos terhet rónak a községre — egyhangulag elfogadta. Valóban a legnagyobb elismerés illeti városunk képviselő testületét, mely megértve a kor intő szavát, polgári iskolája érdekében a legmesszebb menő áldozatot is kész volt meghozni. Minthogy a képviselőtestületi határozatot a megyei törvényhatóság május 1-én tartott közgyűlésén jóváhagyta, iskolánk államosítása s az iskolai építkezés ügye biztosítottnak tekinthető. Az építkezés megkezdésének ideje jelenleg még bizonytalan ugyan, s tisztán a nagym. közoktatásügyi kormány jóakarától függ, reméljük azonban, hogy a döntés e tekintetben is kedvező lesz. Mindenesetre nagyon kívánatos, hogy a jelenlegi, minden tekintetben czélszerűtlen iskola helyiségünket a modern kor követelményeinek megfelelő új otthonunkkal mennél előbb felcserélhessük.

Nyilvános vizsgálatok. A tanévet bezáró vizsgálatok június 21—26. napjain tartattak, 29-én pedig, hálaadó isteni tisztelet után, a bizonyítványok és jutalmak kiosztattak, s a tanév ünnepélyesen bezáratott.

II.

FELÜGYELET.

Intézetünkre felügyeletet gyakorolnak

I. fokulag:

a polgári községi iskolaszék, mely a következő tagokból áll:

Elnök:

K. Hajós Mihály, ügyvéd.

Alelnök:

Kiss Pál, esperes-plébános.

Jegyző:

Kiss Dénes, polg. isk. igazg.

Gondnok:

Fuss Nándor, gyógyszerész.

Tagok:

Bellosics János, birtokos.

Brenner György, birtokos.

Dr. Király Mór, járási orvos.

Laubhaimer Oszkár, kir. közjegyző.

Nusser János, magánzó.

Pollak Lázár, kereskedő.

Ráth János, birtokos.

Dr. Rudolfer Antal, ker. rabbi.

Sissoovich Károly, hercegi tisztartó.*)

II. fokulag:

Dr. Ruzsicska Kálmán, kir. tanácsos, Zalavárm. kir. tanfelügyelője.

III. fokulag:

a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszterium.

*) Junius elején városunkból elköltöztvén, megszűnt tag lenni.

III.

TANTESTÜLET.

1. **IVÁNYI ANDOR**, rendes tanár, a II. osztály főnöke, a természettudományi szertár őre; tanította a természetrajzot az I., II. és III. osztályban, az egészségtant a III. osztályban, a természettant a IV. és V. osztályban, a vegytant az V. osztályban. Heti óráinak összege 17.

2. **KISS DÉNES**, igazgató, középiskolákra képesített tanár, iskolaszéki jegyző, a tanári könyvtár őre, az országos középiskolai tanáregyesületnek s a matematikai és physikai társulatnak tagja; tanította a számtant az I., III., IV. és V. osztályokban, a mértant a III. és IV. osztályban, a könyvvitelt az V. osztályban. Heti óráinak összege 15.

3. **KRISTÁLY BALÁZS**, rendes tanár, a IV. osztály főnöke; tanította a magyar nyelvet a IV. és V. osztályban, a német nyelvet az I. és II. osztályban, a számtant a II. osztályban, a mértant az I. és II. osztályban. Heti óráinak összege 17.

4. **MURKOVICS JÁNOS**, s. tanár, a helybeli róm. kath. elemi iskola rendes tanítója, az ingyenes hegedű-tanfolyam vezetője, az alsó-lendvai róm. kath. fel. tanítói járáskör elnöke; tanította a német nyelvet a IV. és V. osztályban, a szépírást az I. osztályban, az éneket az összes osztályokban. Heti óráinak összege 9.

5. **NÉMETH MIHÁLY**, rendes tanár, a III. osztály főnöke, a rajzszerter őre; tanította a szabadkézi és mértani rajzot az I—IV. osztályban, a mértani rajzot az V. osztályban, a szépírást a II. és III. osztályban. Heti óráinak összege 21.

6. **PATAKY KÁLMÁN**, rendes tanár, az V. osztály főnöke, a földrajzi szerter őre, az orsz. felső nép- és polg. isk. tan. egyesület tagja; tanította a földrajzot az I—IV. osztályban, a történelmet a III—V. osztályban, az alkotmánytant az V. osztályban. Heti óráinak összege 18.

7. **SZAKONYI GÉZA**, s. tanár, tanácskozmányi jegyző, az I. osztály főnöke, az ifjusági könyvtár és a tornaszertár őre, az

országos felső nép- és polg. isk. tan. egyesület tagja; tanította a magyar nyelvet az I., II., és III. osztályban, a német nyelvet a III. osztályban, a tornászatot az összes osztályokban. Heti óráinak összege 19.

HITOKTATÓK:

1. **GAÁL ISTVÁN**, róm. kath. segédlelkész; tanította a róm. kath. hittant az összes osztályokban márcz. 28-ig.

2. **HÁZY JÁNOS**, helybeli róm. kath. segédlelkész; tanította ápr. hó 4-től a róm. kath. hittant az összes osztályokban.

3. **Dr. RUDOLFER ANTAL**, kerületi rabbi; tanította febr. hó 21-től az év végéig az izr. vallástant az összes osztályokban.

4. **VENETIÁNER SÁNDOR**, a helybeli izr. elemi iskola tanítója; tanította február hó 21-ig az izr. vallástant az összes osztályokban.

IV.

TANTERV.

I. osztály.

Osztályfőnök: SZAKONYI GÉZA.

1. Hit- és erkölcstan. a) A róm. katolikus tanulóknál: Az »Egri középkegyelmi«-ből a parancsolatokról szóló rész. A bűnről s annak neveiről. Az erényről és keresztény tökéletességről. A malasztól, hétszentségről és a szentelményekről. Hetenként 1 óra. Tanította; Gaal István, ápril 4-től Házy János. — b) Az izrael. vallásu tanulóknál. Történelemből: Izrael a királyság alatt Salamon dicsősége és haláláig, I. rész 1—10-ig. Hittanból: Az Isten tulajdonságai. Het. 1 óra. Tankönyv: Dr. Zsengeri Samu Hittani hármaskönyve. Tanította: Venetianer Sándor, febr. 21-től dr. Rudolfer Antal.

2. Magyar nyelv. Elbeszélő prózai és költői olvasmányok: népmese, népmonda, magyar történeti monda, görög regék; leírások, értelmes és kellően hangsúlyozott olvasás; az olvasmányok tartalmának magyarázása, szabadon való elbeszélése; néhány költemény beemléztetése. A mondat, a szó, szótagok, szóhangok, betűk. A mondatrészek. A mondatok fajtái. A főnév, melléknév, számnév, névmás. Az ige és az igeragozás. A határozószók, névutók, névelők, kötőszók és indulatszók. A szófajok tiszte a mondatban. Névszó és igeképzés. A szóösszetétel. Iskolai és házi írásbeli dolgozatok készítése. Tankönyv: Király Pál magyar nyelvt. I. rész, s Gyertyánffy — dr. Kiss magyar olvk. I. rész. Hetenként 5 óra. Tanította: Szakonyi Géza.

3. Német nyelv. A betűk ismertetése után az írás és olvasás gyakorlása. Az egyszerű mondatalkotáshoz szükséges szótanulás az ide tartozó alaktani szabályokkal. K. k. Graf J. Németnyelvtan I. rész. Hetenként 2 óra. Tanította: Kristály Balázs.

4. Földrajz. Magyarország részletes ismertetése összekötésben a statisztikával. Magyarország függőleges tagozata és vízrajza. Az egyes vidékek természeti viszonyai, néprajza, tekintettel a lakosok főbb foglalkozásának ismertetésére. Az ország politikai földrajza, terményei, állatai és népei. Ausztria általáno-

san. K. k. Dienes P. Egyetemes földrajza. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

5. **Számтан.** A tizes számrendszer. A négy alapmivelet egész számokkal és tizedes törtekkel. A számok oszthatósága. Legkisebb közös többszörös. A közönséges törtszámok négy alapmivelete. A törtszámok kölcsönös átváltoztatása. Összevonások és szétbontások. Időszámítási feladatok megoldása. Példaként szolgál: Barbierik T. Számtan a polg. isk. számára. I. rész. Hetenként 3 óra. Tanította Kiss Dénes.

6. **Mértan.** Az egyenes és kör. A szög; a három-, négy- és sokszögek tulajdonságai, hasonlóságuk, egybevágóságuk, szimmetriájuk. Sik- és körídomok területének kiszámítása. Tankönyv: Suppan V. Rajzoló geometria. Hetenként 2 óra. Tanította: Kristály Balázs.

7. **Természetrajz.** Az őszi és tavaszi hónapokban növénytan (virágos növények és gombák); a téli hónapokban ásványtan (néhány kőzettel) természetes példányokon szemléltetve. K. k. Róth Növénytan és Ásványtan elemei. Hetenként 3 óra. Tanította: Iványi Andor.

8. **Szabadkézi rajz.** Az egyenes vonal s azokból alkotható szalag, padony és mozaik minták rajzolása, színes sraffirozása s festése; előrajzolás és lapminták után. Hetenként 3 óra. Tanította: Németh Mihály.

9. **Mértani rajz.** A szerkesztő síkmértan elemei. A rajzszerek ismertetése és kezelési módja. Az egyenes és görbe vonal származása, alakja és egymáshoz való helyzeti viszonyának ismertetése. Az egyenközüek, merőlegesek s nem egyenközüek ismertetése. A szögek származása, nevei és szerkesztési módja; a szögmérő szerkesztése és használata. A síkidomok ismertetése s adott alkatrészekből való szerkesztésük; a szabályos és szabálytalan sokszögek s másolási módjuk. A csillagídomok szerkesztései. A görbe vonalak származása; a görbék nevezetesebb pontjairól. A síkgörbéről általában. Az előadott tananyag rajzoltatása. Hetenként 2 óra. Tanította Németh Mihály.

10. **Szépírás.** Magyar és német folyóírás ütem szerint. Hetenként 1 óra. Tanította: Németh Mihály.

11. **Ének.** Énekgyakorlatok az első három hangtól fogva a teljes C-dur scáláig — ide értve a szokottabb ütényemeket, a negyed, fél egész és nyolczad hangjegyeket. — Egy és két szólamu magyar népdalok éneklése. K. k. Bartalus István, »Magyar énekiskola«. Hetenként 1 óra. Tanította: Murkovics János.

12. **Testgyakorlat.** Sorképzés, alapállás, igazodás. Fej- és testfordulatok. Sornytítás a szabadgyakorlatokhoz. Szakasképzés. Járás, futás és ugrás. Körképzés. Egyszerű szabadgyakorlatok. Játékok. Hetenként 1 óra. Tanította: Szakonyi Géza.

II. osztály.

Osztályfőnök: IVÁNYI ANDOR.

1. Hit- és erkölcsstan. a) A róm. kath. tanulóknál: mint az I. osztályban. b) Az izr. tanulóknál. Történelemből: A birodalom széteszlásától Jeremiás prófétaig, II. rész 11—24. Hittanból: Az erkölcsi kötelességek és Isten iránti kötelességek. Hetenként 1 óra. Tankönyv mint az I. osztályban. Tanította: Venetiáner Sándor, febr. 21-től dr. Rudolfer Antal.

2. Magyar nyelv. Elbeszélő prózai és költői olvasmányok tartalmi magyarázása s azok tartalmának szabadon való elbeszélése. Könyv nélkül tanult költői darabok elmondása. A mondatrészek egyezése (szóegyezés). A szóvonzat, a mondatbővítés határa. Összetett szerkezetű mondatok taglalása; mellérendelt és alárendelt mondatok viszonya. Egyes mondatrészek alakítása mellékmondattá, mellékmondatok beolvasztása a főmondatba. A mellé- és alárendelt mondatok összevonása. A többszörösen összetett mondatok. Kötött szerkezetű összetett mondatok. A rokonértelmű szók csoportjainak egybeállítása és magyarázása. Mondatok elemzése. Iskolai és házi írásbeli dolgozatok készítése. K. k. Király Pál magyar nyelvt. II. rész és Gyertyánffy—Kiss Magyarolvasókönyv II. rész. Hetenként 5 óra. Tanította: Szakonyi Géza.

3. Német nyelv. Az egyszerű mondatalkotáshoz szükséges alaktani szabályok folytatólagos ismertetése. Szó- és írásbeli fordításhoz szótanulás. Olvasás. Kisebbségek emlézése. K. k. Graf J. németnyelvt. I. rész. Hetenként 2 óra. Tanította: Kristály B.

4. Földrajz. Ausztria ismertetése után Európa egyes államainak vízszintes és függőleges tagozata, azok éghajlata, terményei és műveltségi viszonyai. Európa kedvező partfejlődése, s ennek befolyása a kereskedelem és műveltség előhaladására. Európa nagysága, éghajlata, terményei, népei. Ázsia általános és részletes ismertetése. K. k. mint az I. osztályban. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

5. Számтан. Számolási előnyök és rövidítések. Rövidített sokszorozás és osztás. Az arányosság fogalma és a kettős tétel. Az arányok és aránylatok s ezek alkalmazása az egyszerű hármas szabályra és százalékszámításra. Tankönyv- és példatár: Barbierik T. Számtan. II. rész. Hetenként 3 óra. Tanította: Kristály Balázs.

6. Mértan. A kocka szemléltetése s rajzolása; a pont, vonal és a sík a térben. Hasábok és hengerek, kupok és gulák; a gömb. Szabályos testek. Testek szimmetriája. A testek egybevágósága, hasonlósága és egyenlősége. A testek köbtartalma és felszíne. Hetenként 2 óra. Tanította: Kristály Balázs.

7. **Természetrajz.** Állattan — jobbra természetes példányokon — szemléltetve. Tank. Róth S. Állattan elemei. Hetenként 3 óra. Tanította: Iványi Andor.

8. **Szabadvézi rajz.** A görbe vonalak s azokból alkotható egyszerű s összetettebb görög, arabs, perzsa, mór, római és renaissance diszitmények rajzoltatása és színezése, előrajzolás után. Hetenként 2 óra. Tanította: Németh Mihály.

9. **Mértani rajz.** A görbe vonalak ismertetése, a síkgörbéről általában. A síkgörbék érintőinek szerkesztése, a görbe vonalak hosszúságának meghatározása. A kör, a körre vonatkozó egyéb szerkesztések. A kerülék, a kerülékre vonatkozó egyéb szerkesztések. A hyperbola, a hyperbolára vonatkozó egyéb szerkesztések. A parabola, a parabolára vonatkozó egyéb szerkesztések. A kör érintőinek szerkesztése, két vagy több körnek viszonylagos fekvése. A kerülék, hyperbola s parabola érintőinek szerkesztése. A ciklois, epicyclois, hypocyclois és közösleges cyclois ismertetése és szerkesztése. A körevolvens. A csiga vonalak ismertetése és szerkesztései: a jóniai, a logaritmikus csigavonalak többféle alakban. A különféle görbe vonalak ismertetése s szerkesztése: a cassiniféle görbe, a szív-vonal, a korong, kagylótojás, hullám és kigyóvonalak. A különböző ívek: a félkörű iv, a lapult iv, a csucs iv, a lóherlevél iv, a perzsa ívek, a normán ívek, a patkó iv, a csucsos iv s az emelkedő ívek szerkesztése. Az ábrázoló mértanból: az ábrázoló mértan fogalma, alkalmazása, a vetítés és nemei. A pont, vonal, sík ábrázolása, egy s két képsíkon; a vonal valódi nagyságának, hajlásszögének s átdőlési pontjának ismertetése s szerkesztése. A pont és vonal, két vagy több vonal kölcsönös helyzete. Az előadott anyagból rajzlapok készítése. Hetenként 3 óra. Tanította: Németh Mihály.

10. **Szépírás.** Magyar és német ütem és ütem nélküli folyóírás. Hetenként 1 óra. Tanította: Németh Mihály.

11. **Enek.** A hangnemek ismertetése. A hangközök és hangzatok gyakorlása. Alakító és előadó jelek. Négyszólamu kardiok. K. k. dr. Harrach József »Magyar Arion«-ja. Het. 1 óra. Tanította: Murkovics János.

12. **Testgyakorlat.** Lásd az I. osztály tananyagát.

III. osztály.

Osztályfőnök: NÉMETH MIHÁLY.

1. **Hit- és erkölcstan.** a) A róm. kath. tanulóknál. Róder A. »Bibliai történetek nagyobb gyermekek számára« című tan-könyvből: az ó-szövetség. Továbbá Horváth János »Katholikus Egyháztörténet«-éből mind a négy korszak rövid foglalata és jellemzése. Het. 1 óra. Tanította: Gaál István, ápr. 4 től Házy

János. b) Az izr. tanulóknál. Történelemből: A babiloni fogságtól Szirach példabeszédéig, III. rész, 37—56-ig, Hittanból: Szer-tartások. Het 1 óra. Tankönyv mint az I. osztályban. Tanította: Venetiáner Sándor, febr. 21-től dr. Rudolfer Antal.

2. **Magyar nyelv.** Prózaí és költői olvasmányok, azok fejtegetése s azok tartalmának szabadon való előadása. Könyv nélkül tanult költői darabok elszavalása. A magyar nyelvtan rendszeres és részletes tárgyalása: hang-, szó- és mondattan. Mondatok elemzése. Írásbeli dolgozatok készítése. K. k. Király Pál Rendszeres magyar nyelvtana s Gyertyánffy—dr. Kiss Áron magyar olvasókönyve III. rész. Hetenként 4 óra. Tanította: Szakonyi Géza.

3. **Német nyelv.** A második osztályban végzett tananyag ismétlése, kibővítése és folytatása. A főnév esetei és a viszonyzó. Az összetett főnevek és a tulajdonnevek ejtegetése. A melléknév mint jelző; a melléknév fokozása. Az igék hajtogatása. A névmások és a számnevek. A szórend. Fordítások magyarból németre és viszont. Szótanulás. Néhány költemény beemlézése. Iskolai és házi írásbeli dolgozatok készítése. K. k. Graf J. német nyelvtan és gyakorlókönyv. Hetenként 3 óra. Tanította: Szakonyi Géza.

4. **Földrajz.** Amerika részletes, Afrika és Ausztrália általános ismertetése, azok vízszintes és függőleges tagozata, éghajlata, terményei, műveltségi állapotai és politikai földrajza. A felfedezések rövid története. K. k. mint az I. osztályban. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

5. **Történelem.** A magyarok története. A vérszerződés, honfoglalás. A keresztény vallás fölvétele s annak jelentősége. Az Árpád-házi és más uralkodók kormánya alatt a nemzeti fejlődés. A Habsburgok alatt a vallás- és szabadságért vívott küzdelmek. A török uralom és az alól való felszabadulás. A pragmatika-sanctió. A nemzet haladása az újabb időben szellemi és anyagi téren. K. k. Horváth—Marczali Magyarország története. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

6. **Számтан.** Összetett arányok és aránylatok. Összetett hármasszabály egyszerű következtetésekkel s az összetett aránylatokkal. Egyszerű kamatszámítás. Közép-határidő számítás. Egyszerű és összetett arányos osztás (társasági szabály.) Elegyítési számolás. Lánczszabály. Tankönyv: Barbierik T. Számтан III. rész. Hetenként 2 óra. Tanította: Kiss Dénes.

7. **Mértan.** Egyenes vonalú síkidomok adott arányban kibővített másolása s ennek alapján főképp a háromszögek congruentiája és hasonlósága. A középponti és a tengely szimmetria alaptételei. A síkidomok szerkesztése meglévő adatok alapján. Az idomok átalakítása és osztása, egyenlő és arányos részekre. A körtan kibővítése. Tankönyv: Dr. Császár K. Szerkesztő Planimetria. Hetenként 2 óra. Tanította: Kiss Dénes.

8. **Természetráaj.** Ásványtan, kőzettan és geologia. Őszel és tavasszal növénytan (virágtalanok ismertetése, virágosak meghatározása, általános összefoglalások.) Tank. mint az I. osztályban. Hetenként 2 óra. Tanította: Iványi Andor.

9. **Egészségtan.** A levegő, lakás, ruházat, tisztaság, táplálék, munka, szokások, foglalkozási módok befolyása az egészségre. A betegekkel való bánásmód s a rögtöni balesetekben való első segélynyújtás módja. Közegészségügyi fontosabb szabályok. Tank. dr. Széll L. Életmentés és egészségtan polg. isk. számára. Hetenként 1 óra. Tanította: Iványi Andor.

10. **Szabadkézi rajz.** Stylszerű, egyszerű s majd összetettebb diszitmények rajzolása, arányos kisebbítése vagy nagyobbítása; a rajzoknak tussal való kihuzása az árnyékvonal feltüntetésével. A területeknek diszitményekkel való szabályos betöltése, az árnyvonal felrakásával s szinezésével, lapminták után. Hetenként 2 óra. Tanította: Németh Mihály.

11. **Mértani rajz.** A pont, vonal, sík és síkidomok ábrázolása, különböző helyzetekben. A vonal valódi nagyságának, hajlásszögének s átdőfési pontjának ismertetése s szerkesztése. A pont s vonal, két vagy több vonal kölcsönös helyzetei. A síkok s ezek metszetei. A szögletes és gömbölyü testek, ezeknek síkkal való metszeteinek s valódi nagyságainak ábrázolása s szerkesztése. A csavarvonalak; a lapos és élesmenetü csavarok szerkesztései. Az előadott tananyagból rajzlapok készítése. Het. 2 óra. Tanította: Németh Mihály.

12. **Szépírás.** Rondírás; kis és nagy betük ismertetése, s gyakorlása. Faktur s gót betük gyakorlása. Het. 1 óra. Tanította: Németh Mihály.

13. **Ének.** Lásd a II. osztály tananyagát.

14. **Testgyakorlat.** Kettős rendek. Huzódások, kanyarodások, fejlődések. Összetett tag szabadgyakorlatok. Társas szabadgyakorlatok. Kézieszköz gyakorlatok. Hetenként 1 óra. Tanította: Szakonyi Géza.

IV. osztály.

Osztályfőnök: KRISTÁLY BALÁZS.

1. **Hit- és erkölctan.** a) Róm. kath. hittan: lásd III. osztályt. b) Izr. hittan. Történelemből: A Maccabeusoktól a mostani korig IV. rész 37—56-ig; hittanból: A szertartások. Tank. dr. Zsengeri Samu Hittani hármaskönyve. Tanította: Venetiáner Sándor, febr. 21-től dr. Rudolfer Antal.

2. **Magyar nyelv.** a) Nagyobb epikus olvasmányok. Arany »Toldy«-jának olvastatása. Az olvasmány tartalmának megértésén kívül a költői írásmód sajátosságainak szemléltetése s a mű szerkezetének ismertetése.

Prózaí olvasmányok: leírások, életrajzok, elbeszélések, értekezések.

b) Irálytan. Az egyszerű és szépírály kellekei s alkalmazásuk. Az anyaggyűjtés: az anyag elrendezése; a kidolgozás. A leíró, elbeszélő, értekező és szónoki előadás ismertetése. Az időmértékes és rimes verselés főbb vonásokban. Az ügyiratok.

Írásbeli dolgozat anyagául részint ügyiratok, részint leírások, elbeszélések szolgáltak. K. k. Dr. Gööz József Magyar irálytana és Arany J. Lehr. A »Toldi«-ja. Hetenként 3 óra. Tanította: Kristály Balázs.

3. **Német nyelv.** A harmadik osztályban eltanult tananyag általános ismétlése után a segédigék; a gyenge és erős igék teljes hajtogatása cselekvő és szenvedő alakban. Szó- és írásbeli fordítások magyarból németre és viszont. K. k. Graf J. német nyelvtan I. rész és Felsmann »Deutsches Lesebuch« I. rész. Hetenként 3 óra. Tanította: Murkovics János.

4. **Földrajz.** A föld felületének általános ismertetése. A matematikai földrajz elemei. K. k. mint az I. osztályban. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

5. **Történelem.** Óskori műveltség. A keleti népek történelme után a görögök és rómaiak történelme. A kereszténység megalapítása és elterjedése. A népvándorlás s az újabb államok keletkezése. Mohamed működése s tanának elterjedése. A pápaság és császárság küzdelmei. A kereszties háboruk okai és következményei. Francia-, Angolország története s a Habsburgok a középkor végén. K. k. Ribári—Varga Világtörténelem. Hetenként 3 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

6. **Számítan.** Az arany és ezüst súlymértékei, finomsága és értékszámítása. A hazai és ránk nézve fontosabb külföldi államok valutája és vert pénzei ismertetése az ide vonatkozó számításokkal. A helyi és idegen váltók leszámolása Fizetés küldött és intézett váltóval (rimessa és tratta.) — Az algebrából: A 6 alapművelet és az első foku egy ismeretlenű egyenletek. Tankönyv; Barbierik T. Számítan IV. rész és Mauritz R. Algebra. Hetenként 3 óra. Tanította: Kiss Dénes.

7. **Mértan.** A gyakorlati földmérés elemei. Egyenes vonalak kitűzése. Kitűzött távolságok közvetett megmérése. Szögek mérése. Területek felvétele s azok nagyságának kiszámítása. A testek felületének és térfogatának kiszámítása az algebra alkalmazásával a mértanra. Tank. dr. Wohlrab Fl. Szemléltető geometria. Hetenként 1 óra. Tanította: Kiss Dénes.

8. **Természettan.** Az erők. A testek egyensulya és mozgása. Tank. Dr. Kovács János Fizika. Het. 3 óra. Tanította: Iványi Andor.

9. **Szabadkézi rajz.** Egyszerű s összetettebb diszitmények rajzolása s árnyékolása lap- és gypszminták után. A fejeknek arányok szerinti fokozatos rajzoltatása, előrajzolás után. A hala-

dottabbak fejrjzokat készítettek írónnal és szénnel kidolgozva, lapminták után. Hetenként 3 óra. Tanította: Németh Mihály.

10. Mértani rajz. A sík és metszeteinek ábrázolása és szerkesztése; a síkban fekvő egyenesek ismertetése. A szögletes és gömbölyü testek, s ezeknek síkkal való metszése, a metszetek ábrázolása s valódi nagyságuk megkeresése. A csavarvonalok, a lapos és élesmenetű csavarok szerkesztése. A forgási felület ábrázolása s síkkal való metszése. Az árnyékszerkezettan. A fény sugar irányja; a pont, vonal, egyenes és görbe vonal, síkidomok; a gömbölyü és szögletes testek saját és vetett árnyékának megkeresése. Az előadott anyagból rajzlapok készítése. Het. 2 óra. Tanította: Németh Mihály.

11. Ének. I. a II. oszt. tananyagát.

12. Testgyakorlat. I. a III. oszt. tananyagát.

V. osztály.

Osztályfőnök: PATAKY KÁLMÁN.

1. Hit- és erkölcsstan. a) A róm. kath. tanulóknál: mint a III. osztályban. b) Az izr. tanulóknál. Imafordítások, héber nyelvtani ismeretek. Tank. mint az I. osztályban. Hetenként 1 óra. Tanította: Venetiáner Sándor, február 21-től dr. Rudolfer Antal.

2. Magyar nyelv. A dráma különféle fajai. Az újabb korban irt jelesebb drámai, lyrai és epikai művek olvastatása rövid tartalmi magyarázatokkal kísérve. Irodalom történet, különösen az általános virágzás kora egészen a legújabb időkig. Írásbeli dolgozatok. K. k. Környei—dr. Boros magy. irodalom történet. Hetenként 3 óra. Tanította: Kristály Balázs.

3. Német nyelv. A visszaható-, személytelen-, értelemmódosító-, származott és összetett igék hajtogatása és alkalmazása. Fordítás magyarból németre. Német olvasás fordítással és elemzéssel. Írásbeli gyakorlatok. K. k. Graf J. német nyelvtan és Felsmann »Deutsches Lesebuch« II. rész. Hetenként 3 óra. Tanította: Murkovics János.

4. Történet. Európa történetének folytatása a legújabb korig, nevezetesen: A fölfedezések, a reformáció, a vallási és nemzeti háborúk, a fejedelmi abszolútizmus kora, az amerikai szabadságharc, a francia forradalom és Napoleon kora. Továbbá az újabb forradalmak és az állami újabb alakulások története K. k. mint a IV. osztályban. Hetenként 3 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

5. Alkotmánytan. Az államok kormányzása. A magyar államról és a magyar nemzetről. A királyi hatalomról. Az ország kormányzata, a törvényhatóságok. A községek önkormányzata. Az igazságszolgáltató hatalomról. Magyarország és Ausztria között levő államjogi viszonyról. Továbbá a honpolgári jogok és

kötelességek, s végül a magán- és büntetőjog alapvonalai főbb vonásokban K. k. Csiky K. A hazai alkotmány és jogismeret alapvonalai. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

6. **Számtan.** Első foku egyenletek több ismeretlennel. Másodfoku egyenletek egy ismeretlennel. A logaritmus és alkalmazása. A számtani és mértani haladvány. A kamatos-kamat számítása. Tankönyv: Mauritz R. Algebra. Hetenként 3 óra. Tanította: Kiss Dénes.

7. **Könyvvitel.** Az egyszerű könyvvitel elméletileg és gyakorlatilag, alkalmazva az iparra és kereskedelemre. A leltár, emlék, pénztár-könyv, napló és főkönyv vezetése. K. k. Roller-Wittinger Könyvviteltana. Hetenként 1 óra. Tanította: Kiss D.

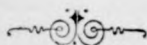
8. **Természetan.** A hő hatásai, terjedése és forrásai. A delejességi és villamossági tünetények. A hang, ennek terjedése és visszaverődése; a zenei hang kellékei, erőssége, magassága, színezete. A fény, ennek visszaverődése, törése s az ezeken alapuló készülékek. Tk. mint a IV. osztályban. Hetenként 2 óra. Tan.: Iványi A.

9. **Vegyten.** A fontosabb nemfémes és fémes elemek, ezek élegei, kloridjai. A fontosabb savak, bázisok és sók. Atom- és molekula-súlyok. Tank. Balló M. Elemi vegyten. Hetenként 2 óra. Tanította: Iványi Andor.

10. **Mértani rajz.** A szerkesztő s gyakorlati mérés tan. Síkmérés tan; alapvető feladatok. Egyenes vonalu összeillő idomok; egyenes vonaloknak egyenlő, páros és páratlan részekre való osztása; egyenes oldalú arányos részű idomok. Arányos és aránylatot képező egyenes vonalak; egyenes oldalú hasonló idomok, egyenes oldalú síkidomok átalakítása s részekre osztása. Görbe vonalu síkidomok. A mérés tan gyakorlati alkalmazása. A földterület felmérése; helyszinrajzok; a földterület felvételei, mérőasztal felállítása; a mezőn egy pontnak, vonalnak, szögnek, három, négy s sokszögnek, egy vagy több álláspontból való felvétele mérő asztallal. A felülvizsgálás. Erdőség és földbirtok felvétele s felmérése. Az iránytű használata. Vízszintezés és magasságmérés. Helyszinrajz elemei. A térképek, a tárgyak jelölése, a térképek festése, a festékek, a térképjelek; az emelkedési viszonyok feltüntetése, a térképírás és másolás. Az előadottakból rajzok készítése. Továbbá disztimények rajzolása s árnyékolása gypszminták után. Het 3 óra. Tanította: Németh Mihály.

11. **Ének.** L. a II. osztály tananyagát.

12. **Testgyakorlat.** L. a III. osztály tananyagát.

V.

LELTÁR.

A) Könyvtárak.

I. A tanári könyvtár e tanévben a következő művekkel gyarapodott :

a) *Ajándékozás útján*: A vall. és közokt. miniszteriumtól a »Néptanítók Lapja« 1893. évfolyama. — *Szabó Ferencz* németeleméri plébános ur ajándéka: Dr. Thim József: A szerbek története a legrégebb kortól 1848-ig. — Dr. Lázár Gyula: Az orosz birodalom története 4 köt. — Smets Répászky Tivadar: Az osztrák birodalom története 3 köt. — Dr. Kaulen Ferencz: Asszírja és Babylonia. — Risztics János: Szerbia külügyi viszonyai 2 köt. — Szamota István: Régi magyar utazók Európában 1532—1770. — Dr. Lázár Gyula: Angolország történelme a legrégebb időktől az ujkorig 4 köt. — Újhegyi Béla: Buda-
vár keletkezése és hadtörténeti multja. — Dr. Wertner Mór: Az Árpádok családi története. — Dr. Wertner Mór: A magyar nemzetségek a XIV. század közepéig 2 köt. — Szabó Ferencz: Európa története 1789—1815-ig. 2 köt. — Szabó Ferencz: A legújabb kor története 1815—1885-ig. 3 köt. — Jirecek Konst. József: A bolgárok története. — Hilferding A: A szerbek és bolgárok története. — Dr. Bojnicsics Iván: Bosznia története a legrégebb kortól a kiralyság bukásáig. — Ranke Lipót: Szerbia és Törökország a 19 században. — Dr. Lázár Gyula: A török birodalom története. — Paganell Kamill: Szkanderbég története. — Dr. Schmeidler W. F. Károly: A görög kiralyság története. — Andrics Sándor: A montenegrói fejedelemség története. — Dr. Réthy László: Az olah nyelv és nemzet megalakulása. — K. Nagy Sándor: A jobbagyság története Magyarországon. — Wiseman Miklós: A tudomány összhangzásban a kinyilatkozatással. — Király Pal: Dácia. 2 köt. — Hőke Lajos: Magyarország ujjabbkori történelme. 2 köt. — Wertner Mór dr.: IV. Béla király története. — Dr. Szádeczky Lajos: Erdély és Mihály vajda története. — Ebers György: Cicerone a régi és uj Egyiptomon át. — Balbi—dr. Czirbusz B.: Egyetemes földrajz I. köt. — *Hajós Mihály* iskolaszéki elnök ur adománya: Jókai

Mór ötvenéves írói jubileumára. — *Kristály Balázs* tanár ur ajándéka: Naszályi János: Természethistória.

b) *Bevásárlás útján*: Pallas Nagy Lexiconából a III—VI. kötet. — Lévai Ferencz—Dr. Morlin Emil—Szuppán Vilmos: A magyarországi népoktatásügy. — Jókai Mór 50 éves írói működésének örömnépe. — Porzsolt Lajos: Tornakártyák. — Porzsolt Kálmán: Testgyakorlati oktatás rendszere. — Deák Ferencz emlékezete. Gondolatok 1833—1873. — Kállay Béni: Oroszország keleti törekvései. — Molnár Aladár: Svájcban és Bajországbán szerzett tanügyi tanulmányok. — Dr. Neubauer C.: A bor vegytana. — Dr. Márki Sándor: Dózsa György és forradalma. — Salamon Ferencz: A magyar királyi szék betöltése s a pragmatica-sanctió története. — Dr. Bozóky Alajos: Római világ. 2 köt. — Kossuth Lajos iratai IV. köt. — Dr. Szabó József: Ásványtan felsőbb tanításra. — Dr. Margó Tivadar: Az állatország rendszeres osztályozása. — Ferenczy István: Életpályák. — Szathmáry György: Nemzeti állam és népoktatás. — Czögler Alajos: Fizikai egységek. — J. L. Hughes: Tanítók hibái. — Füredi Ignác: Közhasznú idegen szótár. — Dr. Róhmann: Vezérfonal a chemiai gyakorlatokhoz. — Gracza György: Az 1848—49-iki magyar szabadságharc története. — Dr. Szabó József: Előadások a geologia köréből. — Taschek Gyula: A rajzoktatás módszertana. — Tanügyi szaklapok és folyóiratok: Középiskolai tanáregyesületi közlöny 1893/4. évfolyam. — Polgári iskola. Felső nép- és polg. isk. közlöny. — Magyar tanítóképző. — Nemzeti iskola. — Hivatalos közlöny. — Magyar Tájszótár. — Természettudományi közlöny a pótfüzettel együtt.

II. **Az ifjusági könyvtár**, mely a nagy szünet alatt újra rendeztetett, az idei gyarapodással együtt 388 művet tartalmaz 367 kötetben. A művek száma azért mulja felül a kötetek számát, mert több rövid terjedelmű mű egybe lett kötötve. Ifjusági könyvtárunkat De Gerando Attila ur (Pálfalváról) De Gerando Agostné: »Antonina és Attila«, »Hedvig és Andor utazása Rómában« s »Az 1867-iki világtárlat« című munkákkal (6 kötet), Hajós Mihály iskolaszéki elnök ur pedig »Jókai Mór ötvenéves írói jubileumára« cz. művel gyarapította. — Az ifj. könyvtár általányból beszerzett művek pedig a következők: Belloc Lujza: Pierre és Pierrette. — Colomb asszony, Carilés leánya. — Bródi Sándor: Kis Almanach. — Csontos Szigfrid: Szép Meluzina. — Edmondó de Amicis: A szív. — Eöry Andor: A madárvilág képekben. — Forgó bácsi könyvtárából: Matyi és Peti, Két karácsonyest s egyéb elbeszélések, A kakuk óra, Egy lyukas hatos története, Nellike s elbeszélések a kandalló mellett. — Gaál Mózes: Szondi két apródja, A vezér boszuja, Kupa, a pogányvezér, Vitézi becsület, Zoárd jóslata. — Höcker Oszkár: Isten nem hagyja el övéit. — Jókai Mór: Nagyobb elbeszélései, Rozgonyi Cecilia, Koronát szerelemért, A nagyenyedi

két füzfá, Bacsó Tamás, Egy bukott angyal. — Leutemann Henrik: Állattani Atlasz. — Madarassy László: A majomkirály. — Marryát kapitány: Derék Jakab. — Remellay Gusztáv: Fény és boru. — Sebestény Gyula: Zrinyi Miklós. — Tábori Róbert: A temesvári királybíró. — Tóth Sándor: Kuruczvilág. — Vas Gereben: Tekintetes Urak. — Jókai Mór 50 éves írói működésének örömmünnepe.

III. A szegény tanulók segélykönyvtára részére a következő tankönyvek szereztettek be: Felsmann: Deutsches Lesebuch (3 péld.) — Ribáry: Világtörténet (2 péld.) — Mocnik: Arányszámok (3 péld.) — Róth: Állattan elemei (7 péld.) — Graf J.: Német nyelvtan (10 péld.) — Egri középiskola (1 péld.) — Lange—Cherven: Atlasz (12 péld.) — Dienes: Egyetemes földrajz (1 péld.) — Szuppán: Szemléltető geometria (3 péld.) — Összesen 42 péld. 34 frt 47 kr. értékben.

B) Szertárak.

1. **Természettani szertár** részére a következő eszközök szereztettek be: légszivattyu, Heronlabda a légszivattyuhoz, cső a szabadeséshez, maximum-minimum hőmérő. A légtűzszerző, légsűrítő és Grenet-elem kijavítottak. Összes érték 133 frt 50 kr., mely összegből 60 frt a helybeli takarékpénztár múlt évi szives adományából, a többi a folyó tanévi tanszerátalányból fizettetett ki.

2. **Természetráji szertár.** Gypszminták: szemmintá, szív-mintá és fűlmintá; továbbá a »Magyar rovarvilág« gyűjteményből 6 sorozat. Összes érték: 48 frt 60 kr.

3. **Földrajzi szertár.** Európa politikai térképe. A föld felületének főalakjai. A földrajzi alapfogalmakat szemléltető fali tábla. Összes érték: 14 frt 95 kr.

4. **Rajzszertár.** Beszereztetett szegény tanulók részére 3 drb. rajzeszköz 6 frt értékben.

A többi szertárak ez évben nem gyarapodtak.

C) Butorneműek, javítások, vegyesek.

Vegyteni szekrény 12 frt. — Óra javítás 2 frt 50 kr. — Lakatos munkák 2 frt 20 kr. Vegyesek 6 frt 5 kr., összesen 22 frt 75 kr.

VI.

A TANULÓK ÉRDEMSOROZATA.

I. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számítan	Mértan	Természetrájz	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Szépíráás	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
	Bacsics Árpád rk.	3	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	1
	Bauer Gyula ág.				k	i	m	a	r	a	d	t			
	Brenner Kálmán rk.	3	3	3	3	3	4	3	4	3	2	2	2	4	3
	Fentős József rk.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	4	2
5	Gállics Tamás rk.	3	3	3	3	3	3	3	1	1	2	2	2	3	2
	Gáspárics Endre rk.	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
	Gerencsér Sándor rk.	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	2	3	2
	Gergorecz Jenő ág.	2	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3	3	4	3
10	Hartmann Lajos rk.	3	2	2	3	3	3	3	3	2	3	2	2	3	2
	Hermann József rk.	2	2	3	3	1	3	3	3	2	2	2	1	3	2
	Illés Gyula rk.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3
	Kocsvára Géza rk.	3	3	2	2	3	2	2	1	1	2	1	2	2	1
	Koczeth József rk.	3	3	3	4	3	4	3	3	3	2	2	2	4	3
	Makari Mihály ág.	..	3	2	3	2	2	3	1	1	1	2	2	2	2
15	Marófi János rk.	3	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2	3	4	2
	Milhofer Mór izr.						b	e	t	e					
	Milhofer Samu (ism.) izr.	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2
	Pozsogár Rezső rk.	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1
	Raisz Károly rk.	2	2	3	3	2	3	3	1	1	3	2	2	3	3
20	Schwarz Antal (ism.) izr.	2	3	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3
	Tóth József rk.	3	3	3	3	2	4	3	3	3	3	3	3	3	2
	Vinkovics István rk.	2	1	1	1	1	1	1	2	3	2	1	2	1	1
	Vörös István rk.	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	3	2	1	1
	Vucsák Gyula rk.	2	2	1	2	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1
25	Wortmann Armin izr.	1	2	1	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	1

Javító vizsgálatot tehetnek: Brenner Kálmán, Koczeth József és Tóth József.

Osztályismétlésre utasítatnak: Fentős József Gergorecz Jenő, és Marófi János.

II. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számítan	Mértan	Természetráajz	Szabadk. rajz	Mértani rajz	Szépíráás	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet	
5	Apatits János rk.	3	4	4	3	3	3	3	2	3	2	3	3	4	3	
	Grosz Béla izr.	1	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	3	
	Helyes Géza rk.	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3	
	Kirnbauer Ferencz ág.	2	2	3	1	3	3	1	2	1	1	2	2	2	2	
	Kodela József rk.	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	3	2	
	Kollár Károly rk.	3	3	2	3	3	2	1	2	2	2	2	3	2	1	
	Kovács János rk.	3	3	3	3	3	3	1	1	1	2	2	2	3	2	
	Lenz Béla rk.	1	2	2	2	3	2	1	2	2	2	2	2	2	1	
	Mazol Gyula rk.	vizsgálatlan maradt														
10	Pollák Hugó izr.	2	3	2	3	3	3	3	3	4	3	2	3	3	2	
	Pozsgai István rk.	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2	3	3	2	
	Simon Elek rk.	2	2	3	3	4	3	2	3	4	3	2	2	4	3	
	Sissoovich Lajos rk.	2	2	3	1	2	3	2	2	2	3	2	2	3	2	
	Soós Pál rk.	1	2	3	2	2	3	1	1	1	2	3	2	2	2	
15	Sömen Győző rk.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	
	Stern Kálmán izr.	k i m a r a d t														
	Tkalesez Lajos rk.	2	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	3	
	Vörös Gyula rk.	2	2	3	1	3	3	2	2	2	2	2	1	2	3	
	Vörös Lajos rk.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	

Javító vizsgálatot tehetnek: Apatits János, Pollák Hugó és Simon Elek.

III. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Számítan	Mértan	Természetráajz	Egészségtan	Szabadk. rajz	Mértani rajz	Szépíráás	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
5	Dervarics Jenő rk.	3	3	3	2	3	2	3	3	2	4	2	2	3	2	3	2
	Deutsch József izr.	1	2	1	2	2	3	3	2	1	3	3	3	3	3	2	2
	Düh István rk.	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2
	Gállics Ferencz rk.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2	3	3	3
	Mészáros Elek hely.	..	1	2	1	1	2	2	1	1	3	3	2	2	2	2	1
	Oslaj József rk.	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2
	Rádlí Viktor rk.	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1
	Stessel Károly rk.	1	3	3	2	2	3	3	1	1	2	3	2	2	1	2	2
	Tausz Viktor rk.	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	fm	2	3
10	Varga József rk.	3	3	3	2	2	3	3	3	2	2	3	3	3	2	3	3
	Vogel Albert izr.	1	3	3	2	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2

Javító vizsgálatot tehet: Dervarics Jenő.

IV. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Számтан	Mértan	Természettan	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet	
5	Both Lajos rk.	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
	Dervarics Elemér (ism.) rk.	3	2	3	3	3	1	1	2	2	1	2	1	2	3	
	Hartner Károly rk.	2	2	1	2	2	1	1	1	2	3	1	1	2	2	
	Kovács József rk.	2	2	2	2	3	1	1	2	1	1	1	1	3	3	
	Kulcsár Károly rk.	2	2	3	1	1	2	2	2	1	1	2	1	2	2	
	Küronya István rk.	1	3	3	4	3	3	3	3	1	3	1	2	3	3	
	Monda Alajos (ism.) rk.	2	2	3	2	2	3	3	2	1	2	2	3	2	2	
	Oriás János rk.	1	2	2	2	1	3	3	2	3	3	2	2	3	2	
	Pichler Richárd rk.	k i m a r a d t														
	Sáfar Gergely rk.	1	1	3	1	1	2	2	2	2	2	3	2	2	3	
10	Szücs Lajos ág.	..	3	3	3	3	4	3	3	2	2	3	3	3	3	
	Wendl Jenő (ism.) rk.	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2	2	2	3	2	
	Wortmann Samu izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	

Favító vizsgálatot tehetnek: Küronya István és Szücs Lajos.

V. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása.	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történet	Alkotmánytan	Számтан	Könyvvitel	Természettan	Vegytan	Mértani rajz	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
5	Angyán János rk.	1	2	3	1	1	3	2	1	2	2	1	2	2	3
	Brüll Adolf izr.	1	2	1	1	1	1	1	2	2	2	1	3	2	2
	Freyer Mór izr.	2	2	2	2	2	2	1	2	2	1	3	2	3	2
	Sáfrán József rk.	1	2	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	2	2
	Schwarz Rezső izr.	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	3	2	1	2
	Sissovič Karoly rk.	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	1	2	2	2

Wlassich József az V. és VI. oszt. tananyagából összevont magánvizsgálatot tett a nagym. vall- és közokt. miniszteriumnak 1892. évi aug. 10-én 32,930. sz. a. kelt magas engedélye alapján.

A hegedü-tanfolyamban résztvett növendékek névsora.

III. OSZTÁLY.

Stessel Károly,
Tausz Viktor.

Küronya István,
Monda Alajos,
Óriás János,
Wendl Jenő.

IV. OSZTÁLY.

Both Lajos,
Hartner Károly,
Kovács József,
Kulcsár Károly,

V. OSZTÁLY.

Angyán János,
Sáfrán József,
Sissovich Károly.

Az érdemsorozatnál használt számjegyek és rövidítések magyarázata.

1. A számjegyek jelentése :

a) Az előmenetelben :

1 = jeles,
2 = jó,
3 = elégséges,
4 = elégtelen.

b) A szorgalomban :

1 = ernyedetlen,
2 = dicséretes,
3 = változó,
4 = hanyag.

c) Az erkölcsi magaviseletben :

1 = dicséretes,
2 = jó,
3 = türehető.

2. Rövidítések :

Ism. = ismétlő ; rk. = róm. katolikus ; ág. = ágostai hitvallásu ; helv. = helvét hitvallásu ; izr. = izraelita ; fm. = felmentetett.

VII.

A tanulók statisztikai kimutatása.

A tanulók közül	I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
	o s z t á l y					
1. Általános áramlat szerint:						
rendes tanuló	25	19	11	13	6	74
magántanuló	—	—	—	—	1	1
haladó	22	19	11	10	6	68
ismétlő	3	—	—	3	—	6
a helybeli elemi iskolából jött	11	—	—	—	—	11
vidéki elemi iskolából jött	11	—	—	—	—	11
alsóbb osztályból fellépett	—	18	9	9	6	42
vidéki polgári iskolából jött	—	1	1	1	—	3
gymnasiumból jött	—	—	1	—	—	1
évközben kimaradt	1	1	—	1	—	3
maradt a tanév végén	24	18	11	12	6	71
vizsgálatot tett a tanév végén	23	17	11	12	6	69
2. Vallás szerint:						
róm. kath.	18	15	8	11	3	55
ág. ev.	3	1	—	1	—	5
helv. hitv.	—	—	1	—	—	1
izr.	4	3	2	1	3	13
3. Nyelvismeret szerint:						
(Elöl áll az anyanyelv.)						
magyar	13	14	6	9	6	48
magyar. német	3	1	1	—	—	5
magyar, német, vend	1	2	—	1	—	4
magyar, vend	4	1	4	—	—	9
magyar, horvát	—	—	—	1	—	1
magyar, német, horvát	—	—	—	1	—	1
német	1	—	—	—	—	1
német, magyar	—	—	—	1	—	1
vend, magyar	3	1	—	—	—	4

A tanulók közül	I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
	o s z t á l y					
4. Lakhely szerint:						
helybeli	12	8	6	5	4	35
vidéki	13	11	5	8	2	39
5. Születési hely szerint:						
alsó-lendvai	7	7	4	4	3	25
zalamegyei	15	8	6	6	2	37
más megyei	3	4	1	2	1	11
stájerországi	—	—	—	1	—	1
6. A szülők polgári állása szerint:						
értelmiségi	6	5	5	5	3	24
önálló őstermelő	6	3	2	1	—	12
kereskedő	1	1	2	3	2	9
iparos	7	5	1	3	1	17
munkás vagy szolgál	5	5	1	1	—	12
7. Életkor szerint:						
1877-ben született	—	—	—	2	—	2
1878-ban »	—	—	1	2	1	4
1879-ben »	1	2	3	4	3	13
1880-ban »	3	7	3	4	2	19
1881-ben »	6	5	3	1	—	15
1882-ben »	6	4	1	—	—	11
1883-ban »	7	1	—	—	—	8
1884-ben »	2	—	—	—	—	2
8. Tandijfizetés szerint:						
egész évi tandijat fizetett	13	6	4	9	3	35
félévi tandijat fizetett	2	2	2	—	1	7
tandijmentes volt	10	11	5	4	2	32
9. Segélyezettett:						
tankönyvek- és rajzszerekkel	14	14	6	4	3	41
ingyenes étellemezéssel	1	5	2	2	1	11
10. Előmenetel szerint:						
a következő osztályba átléphet	17	14	10	10	6	57-80 ⁰ / ₀
javitó vizsgálatot tehet	3	3	1	2	—	9-16 ⁰ / ₀
osztályt ismételni kénytelen	3	—	—	—	—	3-4 ⁰ / ₀

A TANULMÁNYI EREDMÉNY ÁTTEKINTÉSE.

	I. osztály		II. osztály		III. osztály		IV. osztály		V. osztály		I-V. osztály												
	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó											
Hittan	2	10	9	1	4	1	6	2	2	4	2	20	28	17	1								
Magyar nyelv	2	8	10	3	4	9	2	5	6	2	4	8	29	28	4								
Német nyelv	4	6	11	1	1	1	2	2	2	1	5	10	19	35	4								
Földrajz	5	4	10	4	—	11	4	5	3	3	1	16	17	25	5								
Történelem	—	—	—	—	—	—	5	3	1	5	1	14	8	6	1								
Alkalmazótan	—	—	—	—	—	—	—	4	1	5	1	5	1	—	—								
Számítan	6	6	8	3	13	14	4	4	3	2	3	17	18	29	5								
Mértan	4	5	8	1	2	14	2	4	4	4	1	11	15	31	6								
Könyvtétel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	2	—								
Természettan	4	4	12	6	5	5	5	—	4	2	—	15	13	5	3								
Egészségtan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	—	—								
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	11	3	—								
Vegytan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	—								
Szabadkézi rajz	6	5	8	4	5	5	4	7	1	4	6	17	24	17	5								
Mértani rajz	5	7	8	3	2	4	4	6	3	2	—	18	24	21	5								
Szépirodalom	2	14	7	2	4	4	4	3	—	4	—	8	27	16	—								
Ének	5	12	6	1	3	6	3	7	3	1	2	12	40	17	—								
Testgyakorlat	1	16	6	1	6	6	1	5	5	2	4	8	39	21	—								
Összesen	46	97	103	29	93	5	48	57	44	3	40	61	38	3	30	34	34	8	—	193	326	286	40

IX.

Kimutatás az intézetből eltávozott tanulókról.

Hová távozott	Az 1872/3-tól a mult tan. végéig összesen	A mult tanév végén						A jelen tanév alatt					Összesen		
		I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V			
		Más polgári iskolába	41	4	2	—	—	1	—	—	—	—		—	—
Kereskedelmi iskolába	20	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	24
Gymnásiumba	36	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39
Reáliskolába	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Tanítóképezdébe	48	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	49
Elemi iskolába	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Gazdasági pályára	13	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	14
Kereskedelmi pályára	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58
Iparos pályára	82	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86
Irnoki v. dijnoki állásra	16	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	17
Postához	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Vasuthoz	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Katonai pályára	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Árvaházba	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Pályát nem választott	18	2	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	22
Ismeretlen állásban van	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	16
Meghalt	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen	373*	10	4	—	3	2	4	1	1	—	1	—	—	—	399

*) Lásd az intézet mult évi «Értesítőjét»-jét.

X.

JÓTÉKONYSÁG.

Azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a jótékonyosság gyakorlásáról értesítőnkben állandó rovatot vezethetünk. Szegény tanulóink segélyezése, előmenetelben és jó magaviseletben kiváló növendékeink megjutalmazása, s általában intézetünk anyagi és szellemi érdekeinek előmozdítása körül a lefolyt tanévben is ugye-
gyesek, mint társulatok részéről a legnagyobb áldozatkészséget volt szerencsénk tapasztalni, amiről alábbi soraink elég meggyőzően tanuskodnak.

1. Nagys. dr. Mandel Pál országgyűlési képviselő ur szegénysorsu és szorgalmas növendékeink részére az idén is 100 forintot kegyeskedett adományozni, mely összeg 19 tanuló között már évközben kiosztatott.

2. A helybeli takarékpénztár tek. igazgatósága a takarékpénztár mult évi üzleti tiszta nyeresiményéből a lefolyt évben is, mint a megelőzőkben, 60 forintot sziveskedett adományozni, mely összeg a tanári könyvtár és természetrajzi szertár gyarapítására használtatott fel.

3. Az „Alsó-Lendva-Nemphy” uradalmak tek. főbérnöksége is megújítá az előző évben gyakorolt jótékony-
ságát, 24 köbméter tüzfát ajándékozván iskolánk részére.

4. Nagyságos. dr. Mandel Pál országgyűlési képviselő ur választókerületének a magyar nyelvben jeleskedő tanítói és növendékei megjutalmazására 200 forintot adományozván, ezen összegből kir. tanfelügyelő ur 16 frtot küldött hozzánk azon felszólítással, hogy ezen összeggel polgári iskolánk 4 idegen ajku, a magyar nyelvben jeles előmenetelt tett tanulója jutalmaztassék meg. Ezen jutalompénz a tanév végéig kamatokkal 16 frt 32 krra növekedett.*)

*) Ezen összeghez a tanév végén érkezett újabb 20 frtnyi adomány járulván, idegen ajku növendékeink megjutalmazására 36 frt. 32 krral rendelkezünk.

5. Szabó Ferencz német-eleméri plébános ur. a kiadásában megjelent »Nép- és földrajzi könyvtár«-ból 45 kötet, legnagyobb részben történelmi művet sziveskedett tanári könyvtárunk részére adományozni. Ezen művek a »Leltár« rovata alatt részletesen fel vannak sorolva.

6. De Gerandó Attila pálfalvai földbirtokos ur De Gerando Ágostné gróf Teleki Emma ifjusági irataiból iskolai jutalom-könyvekül a következő műveket sziveskedett iskolánk részére adományozni: »Antonina és Attila« első könyvéből 3 példányt, második könyvéből 4 példányt, 3-ik könyvéből 3 példányt; »Hedvig és Andor utazása Rómában« cz. munkából szintén 3 példányt. Továbbá nevezett földbirtokos ur szives volt ifjusági könyvtárunkat is gyarapítani a most felsorolt művek 1—1 példányával s az »1867-iki világtárlat« czimü, két kötetes munkával.

7. Hajós Mihály iskolaszéki elnök ur Névy László »Jókai Mór 50 éves irói jubileumára« cz. füzetből 76 példányt sziveskedett intézetünk részére adományozni, melyből 1—1 példány a könyvtárakban helyeztetett el, 74 példány pedig a növendékek közt osztatott ki.

8. Ingyenes élelmezéssel segélyeztek 11 tanulót a helybeli közönség körében a következő jótévők:

Hajós Mihály, Kiss Pál, Fuss Nándor és dr. Józsa Fábián urak 1—1 tanulónak egész éven át teljes élelmezést, Nuszer János ur pedig egy tanulónak 7 hóig teljes ellátást (lakást és élelmezést) adtak. Balogh Árpád ur 2 tanulónak 2—2 hóig, 1 tanulónak 1 és fél hóig, s 1 tanulónak 1 hóig, Murkovics János ur 1 tanulónak 4 hóig, s 1 tanulónak 1 hóig, Isoó Ferencz és Sissoovich Károly urak 1—1 tanulónak 3—3 hóig, Nagy Sándor ur 1 tanulónak 2 hóig s 1 tanulónak 1 hóig, Nagy József és Neubauer András urak 2—2 tanulónak 1—1 hóig, Ráth János ur 1 tanulónak 2 hóig, Lendvay Mátyás, Kovács János és Hajas József urak 1—1 tanulónak 1—1 hóig, Bellosics János ur 1 tanulónak fél hóig teljes élelmezést adtak, Poppel Lajos ur pedig 1 tanulót 1 hónapon át ebéddel látott el. Balázs Béla ur egész éven keresztül hetenként 2 napon, Nagy Károly ur pedig ugyancsak

egész éven át hetenként 1 napon 1—1 tanulót teljes élelmezésben részesítettek.

9. A szorgalomban, tanulásbeli előmenetelben s jó magaviseletben kiváló növendékeink megjutalmazása végett az iskolaszék által kibocsátott gyűjtőiven a következő szives adományok folytak be:

A hercegi uradalom tek. főbérnöksége és Hajós Mihály ur 4—4 frtot, dr. Chilkó Sándor, Fuss Nándor, Hajós Izidor, Dr. Józsa Fábián, Karabélyos Elek, Laubhaimer Oszkár és Szmodics Viktor urak 2—2 frtot, Csukics Adolf, Eörsi Gyula, Freyer Fülöp, Goldarbeiter Emil urak, özv. Gordignani Ferenczné urnő, Guttman Lajos, Isoó Ferencz, Kovács János, Matyasovszky Vincze, Nagy József, Nagy Sándor, Nuszer János, Pollák Lázár, Rósás János, Tomka György, dr. Wollák Adolf és Wortmann Benő urak 1—1 frtot, Arnstein Simon ur 75 krt, Deutsch Henrik ur 50 krt., N. N. 50 krt., X. Y. 50 krt., és N. N. 30 krt sziveskedtek adományozni.

Befolyt tehát a gyűjtőiven 41 frt 55 kr., a mult évről maradt 3 frt 26 kr. (l. mult évi értesítő 39 l.) és így a növendékek jutalmazására rendelkezésünkre álló összeg 44 frt 81 krt tesz ki.

Fogadják a nemesszivü jótevők polgári iskolánk czéljaira hazafias áldozatkészséggel nyujtott szives adományaikért leghálásabb köszönetünket.

XI.

Segélyezett és jutalmazott tanulók.

1. A tandíj fizetése alól felmentettek, még pedig a) az egész évi tandíj alól: Gerencsér Sándor, Gergorecz Jenő, Illés Gyula, Fentős József, Makári Mihály, Milhofer Mór, Pozsogár Rezső, Raisz Károly, Vörös István és Vucsák Gyula I. osztályu, Apatits János, Grosz Béla, Helyes Géza, Kodela József, Kollár Károly, Kovács János, Lencz Béla, Simon Elek, Sömen Győző, Tkalcsecz Lajos és Vörös Lajos II. oszt., Düh István, Mészáros Elek, Rádli Viktor, Stessel Károly és Tausz Viktor III. osztályu, Kovács József, Küronya István, Monda Alajos es Wendl Jenő IV. oszt., Angyán János és Sáfrán József V. osztályu tanulók. b) A félévi tandíj alól felmentettek: Hartman Lajos és Milhofer Samu I. oszt., Stern Kálmán és Vörös Gyula II. oszt., Oslai József és Varga József III. oszt. és Schwarz Rezső V. oszt. tanulók.

2. Tankönyvekkel és rajzszerekkel elláttattak, illetőleg a lehetőség szerint segélyeztettek az a) és b) alatt felsoroltak — Pozsogai István és Mészáros Elek kivételével — továbbá Marófi János és Vinkovics István I. oszt., Soós Pál II. oszt. tanulók.

Az elengedett tandíjak összege 329 frt 50 kr., a szegény tanulók részére beszerzett tankönyvek és rajzszerék értéke 40 forint 47 kr., és így az iskolaszék által intézetünk szegény tanulói részére nyújtott segély összesen 369 frt 97 kr.

3. A dr. Mandel Pál országgyűlési képviselő ur által segélyezésre adományozott 100 frtból Vörös István I. oszt. tanuló 10 forintot, Gerencsér Sándor, Hartmann Lajos, Illés Gyula, Makári Mihály, Milhofer Mór, Pozso-

gár Rezső, Vucsák Gyula I. oszt., Grosz Béla, Helyes Géza, Kodela József, Kollár Károly, Sömen Győző II. oszt., Düh István, Rádli Viktor, Stessel Károly III. oszt., Monda Alajos IV. oszt., Sáfrán József és Schwarz Rezső V. oszt. tanulók 5—5 forint segélyt kaptak.

4. Ingyenes élelmezéssel segélyeztettek: Vörös István I. oszt., Apatits János, Kovács János, Lencz Béla. Sömen Győző, Stern Kálmán, Vörös Gyula II. oszt., Düh István, Varga József III. oszt., Kovács József, Monda Alajos IV. oszt. és Angyán János V. oszt. növendékek.

5. A Molnár-féle 400 forintos alapítvány kamataiból szorgalom-, jó előmenetel- és magaviseletért Vörös István I. oszt. tanuló 12 forint 36 krt, Kollár Károly II. oszt. növendék pedig 12 frtot kapott jutalmul.

6. A magyar nyelvben tett sikeres előhaladásért a Mandel-féle 36 forint 32 krnyi adományból idegen ajku növendékeink közül Düh István III. o. tanuló 4 frt 22 kr., Vinkovics István, Vörös István és Makári Mihály I. oszt. s Oslaj József III. oszt. tanulók pedig 8—8 frt jutalomban részesültek.

7. A De Gerandó Attila ur által adományozott jutalomkönyvekből Bacsics Árpád, Gáspárics Endre és Kocsvára Géza I. oszt. növendékek «Antonina és Attila» első könyvét, Soós Antal, Lencz Béla II. oszt., továbbá Tausz Viktor és Rádli Viktor III. oszt. tanulók a második könyvet, Hartner Károly IV. oszt., Schwarz Rezső és Sáfrán János V. oszt. tanulók pedig a harmadik könyvet kapták jutalmul. «Hedvig és Andor utazása» cz. műnek egyik példányával Wortmann Samu IV. oszt. tanuló a másikkal pedig Brüll Adolf V. oszt. növendék jutalmaztatott meg.

8. A helybeli közönség szives adakozásából összegyűlt 41 frt 55 kr. és a mult tanévben maradt 3 forint 26 kr., vagyis összesen 44 frt 81 krból 8 forint a tornaversenyen győztes tanulók jutalmazására, a fennmaradó 36 frt 81 kr. összeg pedig következőleg használtatott fel:

a) Általános előmenetel- szorgalom- és jó magaviseletért Rádli Viktor III. oszt. tanuló 5 frt, Pozsogár

Rezső és Sömen Győző II. oszt. tanulók 4—4 forint, Vucsák Gyula I. oszt., Mészáros Elek III. oszt. és Schwarz Rezső V. oszt. tanulók 3—3 frt jutalomban részesültek. Vinkovics István I. oszt. tanuló dr. Baróti Lajos »Ezer év« című munkáját, Oslaj József III. oszt. növendék Ballagi »Magyar és német zsebszótár«-át, Wortmann Samu IV. oszt. tanuló pedig Holub Mátyás »Latin-magyar kézi »szótár«-át nyerték jutalmul.

b) A rajzban tett jeles előmenetelért Gállics Tamás, Kocsvára Géza és Makári Mihály I. oszt. tanulók 2—2 koronát, Oslaj József és Düh István III. o. növendékek 3—3 koronát, Sömen Győző II. o. és Monda Alajos IV. o. tanulók pedig 4—4 koronát kaptak jutalmul.

9. A tek. kir. tanfelügyelőség által küldött Dolinay-féle »Jutalomkönyv«-ek Vucsák Gyula és Wortmann Ármín I. oszt., Kirnbauer Ferencz és Sissovič Lajos II. oszt. tanulók között osztattak ki.

XII.

SZÜKSÉGES TUDNIVALÓK.

1. Az alsó-lendvai polgári fuiskolában a jövő 1894/95 iskolai évre a beiratások szeptember 1., 2. és 3-ik napjain délelőtt 9—12 óráig a tanácskozási teremben eszközöltetnek. A beíratásra a tanulók szülőik vagy ezek helyettesei kíséretében tartoznak megjelenni.

2. A polgári iskola I. osztályába szabályszerűen csak oly tanuló léphet be: a) aki legalább a 9. évet betöltötte; b) kinek az elemi iskola IV. osztálya számára kiszabott tantárgyakban elegendő jártassága van és ebbeli ismereteit egy, c végre rendelt felvételi vizsgálat útján igazolja. Az I. osztályba belépni szándékozó tanulók tehát kötelesek felvételi vizsgálatot tenni a magyar írás- és olvasásból, magyar nyelvből, földrajzból és számolásból.

A felvételi vizsgálatok a beíratási napokon d. u. 2 óraker tartatnak; ugyanekkor lesznek a javító vizsgálatok is. A felvételi és javító vizsgálatok díjtalanok.

3. A polgári iskolába lépő tanuló, bármely nemzetiséghez tartozik, köteles a magyar nyelvet is tudni annyira, hogy a törvény által ezen iskolában elrendelt magyar nyelvi oktatásban fennakadás nélkül részt vehessen.

4. A polgári iskola bármely osztályába felvehető minden oly tanuló, ki koránál fogva az általa kijelölt osztályba beillik, és az azon osztályban megkívántató előkészületségről vizsgálat útján bizonyoságot tesz.

5. A középiskolából polgári iskolába való átlépés a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak 1889. évi május 12-én 6364. szám alatt kiadott rendelete értelmében történhetik a) *elsőrendű bizonyítvány alapján*; b) *másodrendű bizonyítvány alapján*, ha az illető tanuló a gymnasiumban latin vagy görög nyelvből, reálskolában francia nyelvből kapott elégtelen osztályzatot, de a többi tantárgyból legalább elégséges érdemjegye van. Azon tantárgyakból azonban, melyeket az átlépni akaró tanuló a középiskolában nem tanult és mely a polgári iskola későbbi osztályaiban nem fog pótoltatni, felvételi vizsgálatra kötelezendő; ha erre előkészülve nem volna, az előkészültre az osztályvizs-

gálat idejéig terjedő határidő engedélyezhető, s csakis a felvételi vizsgálat előzetes sikeres letétele után bocsátható osztályvizsgálatra.

c) Oly tanuló, ki a középiskolában a latin görög, illetve francia nyelvet leszámítva, egy, vagy legfeljebb két tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, szintén felvehető a polgári iskola következő felsőbb osztályába sikeres javító, illetve felvételi vizsgálat alapján, mihez a kir. tanfelügyelő engedélye szükséges.

d) Oly tanuló, ki a középisk. valamely osztályát eredménytelenül ismételte, a polgári iskola megfelelő, sőt amenynyiben a fentebbi pontok feltételeinek is megfelel, magasabb osztályába is felvehető.

6. Valamely polgári iskolánál elégtelen osztályzatot nyert tanuló rendszerint csak ezen iskolánál tehet javító vizsgálatot. A javító vizsgálatnak más polgári iskolánál való letehetése csak rendkívüli körülmények között, ezen utóbbi iskola felett álló kir. tanfelügyelő engedélyével történhetik meg és akkor a bizonyítványra vezetendő javító záradékban az engedély száma és kelte idézendő.

7. A polgári iskolába való felvételre az 1887. évi 22-ik törvényczik alapján multhatatlanul megköveteltetik minden 12 évet betöltött tanulótól, hogy hiteles hatósági bizonyítvánnyal igazolja:

- a) hogy a legutóbbi 5 év alatt védhímlővel újra oltatott; vagy
- b) hogy az újraoltás alól orvosilag felmentetett.

8. A polgári iskola 4 alsó osztályából átléphet a tanuló a középiskolák megfelelő osztályába; azonban, ha gymnasiumba akar menni, a latin nyelvből, ha pedig reáliskolába, a francia nyelvből felvételi vizsgálatot kell tennie.

9. A polgári iskola IV. osztályát végzett tanuló, ha életkora engedi, átléphet a) *tanítóképezdebe*; b) *kereskedelmi középiskolába*; c) *középiskolába*; d) *az országos mintarajztanodába*; e) *a cs. kir. valamint a m. kir. hadapród (cadet) iskolába*.

10. A polgári iskola VI. osztályát végzett tanuló előtt a következő pályák állanak nyitva: a minősítési törvény értelmében lehet községi és körjegyző; alkalmazható különféle állami hivataloknál, kereskedelmi és ipari vállalatoknál és pénzügyintézetknél mint hivatalnok.

Ha tovább akar tanulni, átléphet a gazdasági és állatorvosi tanintézetekbe, a posta- és táviró tiszteket képző, valamint a Budapesten szervezett vasuti tisztképző tanfolyamra és rajztanárképzőbe.

11. **A tanulók részéről a beiratkozás alkalmával fizetendő díjak:** a) a tandíj: 8 frt; b) tanári könyvtári illeték: 1 frt 50 kr.; c) ifjusági könyvtári illeték: 50 kr.; d) tanítói nyugdíjintézeti járulék: 15 kr.

A felsorolt díjak két egyenlő részletben is fizethetők, az I. részlet a beiratáskor, a II. részlet pedig február hóban.

12. Szegénysorsu és jó előmenetelű tanulók egész vagy féltandíj elengedésben részesülhetnek, továbbá használatra tankönyveket és rajzszerket ingyen kaphatnak a lehetőségig. A kik ezen segélyben akarnak részesülni, kötelesek szegénységi és iskolai bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványaikat — a községi polgári iskolaszékhez czimezve — beiratás alkalmával az igazgatóságnál benyújtani. A szegénységi bizonyítványt az illető lelkészszel is alá kell iratni. — **Megjegyeztetik, hogy a c) pont alatt említett 50 krt és a d) pont alatti 15 kr. illetéket minden tanuló tartozik megfizetni, s hogy ingyenes étellemezés tárgyában folyamodványok nem fogadtatnak el.**

A vidékről jövő tanulók figyelmeztetnek, hogy az igazgatóság előleges tudta és bejegyzése nélkül szállást fogadni nem szabad.

XIII.

TORNAVERSENY.

Tornaversenyünkre kedvezőtlen időjárás miatt két délutánt kellett szentelnünk. A szabad- és rendgyakorlatokat, valamint a versenyfutást is június 25-én d. u. 4 órakor az új közvágóhid mellett elterülő, a város által e célra készséggel átengedett legelőn tartottuk, a verseny többi része pedig 27-én d. u. 4 órakor a tornatéren folyt le.

A szépszámu közönség részvétele és élénk érdeklődése mellett megtartott tornaverseny lefolyása a következő volt.

A) Szabad és rendgyakorlatok:

I. csapat. (I. és II. oszt.) Sorfelállítás, igazodás; fővetések és testfordulatok. Kettős és négyes sorok képzése; menetközben fejlődés kettős, négyes sorokba; kanyarodások; lionféle felvonulás. Egyszerű és összetett tagszabadgyakorlatok. Tolvajfogó nevű játék.

II. csapat. (III—V. oszt.) Igazodás, fővetések, testfordulatok. Kettős és négyes sorok alakítása helyben és menetközben. Fejlődés kettős, négyes sorokba menetközben, csillag és négy-szögalakítás; csillagnövesztés és fogyasztás futólépésben. Köralakítás. — Összetett tagszabadgyakorlatok. Társas szabadgyakorlatok. Buzogány gyakorlatok. Gúla alakítások.

B) Verseny.

Az igazgató, Németh Mihály rendes és Szakonyi Géza tornatanárokból alakult versenybíróóság a következő versenyfajokban állapodott meg: a) versenyfutás, b) magas ugrás, c) távol

ugrás, d) távolmagasugrás, e) kötélhuzás. Növendékeink közül a versenyben mint győztesek a következők tüntek ki.

a) A versenyfutásban:

Kocsvára Géza, Pozsgár Rezső I. oszt., Tkalcsecz Lajos, Helyes Géza és Kodela József II. o., Gállics Ferencz és Düh István III. o., Hartner Károly IV. o. és Angyán János V. osztályu tanulók. A pálya hossza az I—III. osztályu tanulóknál 100 méter volt, a IV. és V. osztályu tanulóknál pedig 120 m.

b) A magasugrásban.

				Magasság.
Gáspárics Endre	I. oszt. tanuló	—	—	136 cm.
Helyes Géza	II. » »	—	—	128 »
Gállics Ferencz	III. » »	—	—	148 »
Kovács József	IV. » »	—	—	176 »
Sáfrán József	V. » »	—	—	144 »

c) A távolugrásban:

				Távolság.
Kocsvára Géza	I. oszt. tanuló	—	—	370 cm.
Tkalcsecz Lajos	II. » »	—	—	413 »
Gállics Ferencz	III. » »	—	—	470 »
Kovács József	IV. » »	—	—	495 »
Angyán János	V. » »	—	—	450 »

d) A távol-magasugrásban:

	Magasság.	Távolság.
Kocsvára Géza I. oszt. tan.	120 cm.	325 cm.
Kovács József IV. » »	136 »	475 »

A győztes tanulók közül Kocsvára Géza I. oszt., Gállics Ferencz III. o. és Kovács József IV. o. tanulók elismerő okirattal és 3—3 koronával, Tkalcsecz Lajos II. o. és Angyán János V. o. tanulók elismerő okirattal és 2—2 koronával, Helyes Géza II. o. tanuló elismerő okirattal és 1 koronával, Gáspárics Endre

I. o., Hartner Károly IV. o. és Sáfrán József V. o. tanulók elismerő okirattal jutalmaztattak. Pozsgár Rezső I. o., Kodela József II. oszt. és Düh István III. o. növendékek, mint a versenyfutásban 2-ik győztesek 1—1 koronát nyertek jutalmul.*) Stessel Károly és Rádli Viktor III. o. tanulók pedig az összes tornagyakorlatok szabatos végrehajtásáért *dicséretben* részesültek. A jutalmak a záróünnepélyen osztattak ki.

*) A tornaversenyen győztes tanulók jutalmazására utólagosan kaptunk X. Y.-tól 1 koronát.

XIV.

Az 1894—95. tanévben használandó
tankönyvek jegyzéke.

I. osztály.

Egri középiskola.

Deme Károly, Magyar nyelvtan az I. és II. oszt. számára.

Gyertyánffy—dr. Kiss, Magyar olvasókönyv I. rész.

Hunfalvy János—Schneider János, Földrajz az I. o. számára.

Barbierik T., Számítan.

Suppan V., Szemléltető geometria.

Dr. Róth S., Növénytan elemei.

» » » Ásványtan elemei.

Lange—Cherven, Atlasz.

II. osztály.

Egri középiskola.

Király P., Magyar nyelvtan II. rész.

Gyertyánffy—dr. Kiss, Magyar olvasókönyv II. rész.

Graf J., Német nyelvtan I. rész.

Dienes P., Egyetemes földrajz.

Lange—Cherven, Atlasz.

Barbierik T., Számítan.

Suppan V., Szemléltető geometria.

Dr. Róth S., Állattan elemei.

III. osztály.

Dr. Dallos József, Szertartástan.

Róder A., Biblia történetek nagyobb gyermekek számára.

Király P., Rendszeres magyar nyelvtan.

Gyertyánffy—dr. Kiss Áron, Magyar olvasókönyv III. rész.

Graf J., Német nyelvtan I. rész.

Dienes P., Egyetemes földrajz.

Lange—Cherven, Atlasz.

Gaál M.—Helmár Á., Magyarország története.

Barbierik T., Számтан.

Dr. Császár K., Szerkesztő planimetria

» Róth S., Növénytan elemei.

» » » Ásványtan elemei.

» Széll L., Életmentés és egészségтан polg. isk. számára.

IV. osztály.

Róder A., Bibliai történetek nagyobb gyermekek számára.

Dr. Dallos József, Szertartástan.

» Gööz József, Magyar irálytan.

Lehr A., Arany »Toldi«-ja.

Graf J., Német nyelvtan I. rész.

Felsmann, Deutsches Lesebuch I. rész.

Dienes P., Egyetemes földrajz.

Lange—Cherven, Atlasz.

Ribári—Varga, Világtörténelem.

Barbierik T., Számтан.

Mauritz R., Algebra.

Dr. Wohlrab, Szemléltető geometria II. rész.

» Kovács János, Fizika.

V. osztály.

Dr. Wappler A., A katolikus egély.

Környei—dr. Boros, Magyar irodalom történet

Dr. Gyulay B., Irodalom ismertető.

Graf J., Németh nyelvtan I. rész.

Felsmann, Deutsches Lesebuch II. rész.

Ribári—Varga, Világtörténet.

Csiky Kálmán, A hazai alkotmány és jogismeret alapvonalai.

Mauritz R., Algebra.

Roller—Wittinger, Könyvviteltan.

Kovács J., Fizika.

Balló M., Elemi vegytan.

Mocnik—Szabóky, Arányszámok.

VI. osztály.

Dr. Wappler A., A katolikus Egély.

Környei—dr. Boros, Magyar irodalomtörténet.

Dr. Gyulay B., Irodalomismertető.

Graf J., Német nyelvtan I. rész.

Felsmann, Deutsches Lesebuch III. rész.

Horváth—Marczali, Magyarország története.

Lutter Nándor, Betűszámтан.

Roller—Wittinger, Könyvviteltan.

Balló M., Elemi vegytan.